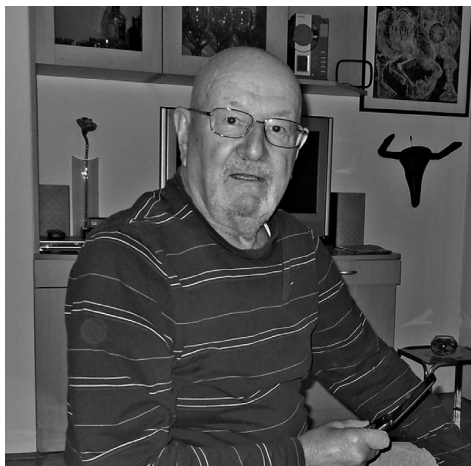

In memoriam Ibrahim Aganović

U ponedjeljak 4. studenog 2024. preminuo je u dubokoj starosti naš ugledni znanstvenik profesor Ibrahim Aganović, jedan od glavnih utemeljitelja moderne primijenjene matematike u Hrvatskoj.

Profesor Aganović rodio se u Banja Luci 10. srpnja 1934. gdje se i školovao. Već u nižoj gimnaziji (tada je gimnazija trajala osam godina) ozbiljno se zainteresirao se matematiku i fiziku, posebno Newtonovu mehaniku. Učlanio se u Društvo matematičara i fizičara u Zagrebu i počeo pratiti dostupnu literaturu, tada uglavnom na ruskom jeziku. Nakon mature se bez oklijevanja upisao na studij matematike na ovdašnjem PMF-u. Na daljnji tok njegovog studija i interesa utjecao je kolegij Teorijska Mehanika profesora Zlatka Jankovića, a slušali su ga kako matematičari tako i fizičari, te je posebno za one prve slovio kao pravi bauk jer se tu na konkretnim modelima provjeravalo vladanje osnovnim matematičkim disciplinama, posebno analizom.

Nakon završenog studija boravio je na doktorskom studiju fizike u Moskvi i po povratku postigao doktorat o analitičkim svojstvima tzv. Feynmanovih dijagrama, temom na granici Teorije kompleksnih funkcija s jedne i Teorije elementarnih čestica s druge strane.

Kao asistent na Zavodu za primijenjenu Matematiku vodio je vježbe iz raznih kolegija i tu ga je pisac ovih redaka kao student daleke 1961. godine prvi put susreo i

upoznao kao savjesnog i široko obrazovanog matematičara s dubokim poznavanjem primjena u fizici.

Karijeru je nastavio kao docent pa onda profesor te istovremeno i vanjski suradnik na Institutu Ruđer Bošković u kontaktu s prvom generacijom hrvatskih teorijskih fizičara koji su svoje obrazovanje stekli na poznatom Bohrovom Institutu za Teorijsku fiziku u Kopenhagenu.

Na pravo i trajno područje svog istraživačkog rada – parcijalne diferencijalne jednačbe s primjenama u mehanici kontinuuma (elastična tijela odn. fluidi) orijentirao se nakon ponovljenog studijskog boravka u Moskvi. Bitan konkretan poticaj dala je suradnja s naftnom kompanijom INA gdje je trebalo proučavati tok fluida kroz poroznu sredinu.

Na tom krugu tema oko njega se formirala grupa mladih istraživača, pa se može govoriti o školi koja njeguje „analizu složenih sredina” sa značajnim rezultatima i vezom posebno sa francuskim istraživačima na tom polju. Centar okupljanja te grupe bio je Seminar za diferencijalne jednačbe i numeričku analizu koji je on osnovao 1970 godine.

Krasila ga je originalnost istraživačkih ideja zasnovanih na temeljitom poznavanju fizikalne pozadine s jedne, a strogost – ne samo ona uobičajena u matematičkom dokazivanju, već i u strogom zasnivanju modela kontinua, a jednako tako i u prosudbi vlastitih rezultata u galaksiji međunarodnih znanstvenika s druge strane. Sve te osobine pokazao je pri izradi udžbenika o parcijalnim diferencijalnim jednačbama i analitičkoj mehanici kojima sam bio koautor. Osobito bih istaknuo njegov originalni udžbenik *Uvod u rubne probleme mehanike kontinuuma*.

Na kraju treba spomenuti njegovo zadnje djelo na kojemu je predano radio desetak zadnjih godina života, koje je dovršio, ali nije stigao dotjerati za štampu, a to je njegova značajna *Povijest matematičke fizike (od Aristotela do Galileja)* u kojemu među ostalim modernom matematičkom tehnologijom provodi starovječne argumente i dokaze. Mene se posebno dojmila njegova konstatacija da je već grčka matematika implicitno sadržavala pojam realnog broja.

Održavao je veze s kolegama iz drugih centara tadašnje Jugoslavije. Zajedno s profesorom Zvonimirom Bohtetom iz Ljubljane osnovao je 1980. periodičku konferenciju „Seminar za primijenjenu matematiku”, koja se naizmjenično održavala u Zagrebu i Ljubljani. U kontaktima je bio susretljiv društven i srdačan, široke kulture, daleko izvan okvira vlastite struke.

Kako kao znanstvenik i profesor, tako i kao kolega i prijatelj ostat će nam u trajnoj uspomeni.

KREŠIMIR VESELIĆ